ISSN 2319-3263

SAHITYALOKAM MALAYALAM BIMONTHLY

സാഹിത്യലോകം

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

Vol.No.53 | Issue No.3 | May - June 2024 | ₹40
Annual Subscription ₹240

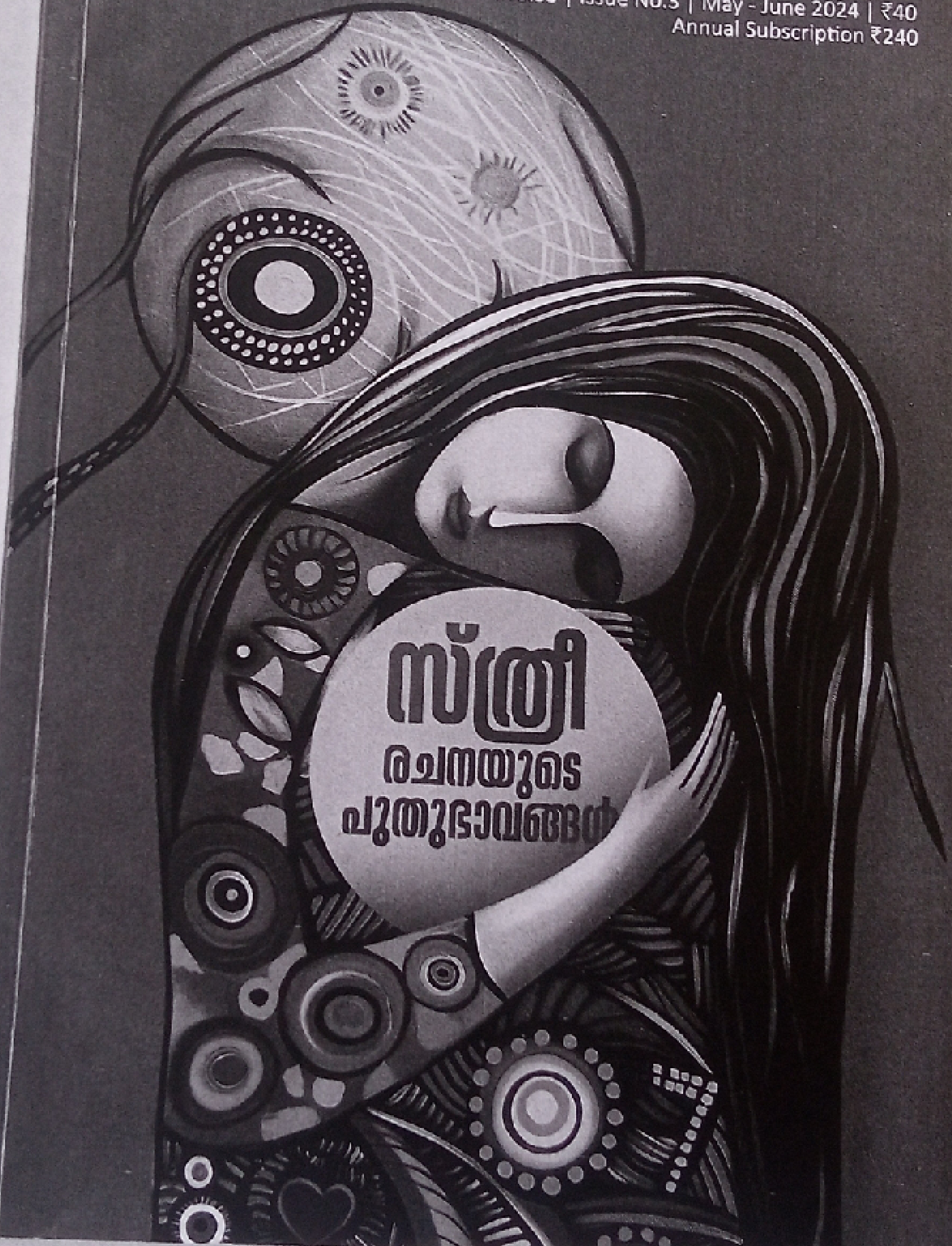

സാഹിത്യ ലോകം

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി പ്രസിദ്ധീകരണം

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

ഉള്ളടക്കം

06 [illegible]

17 [illegible]

26 [illegible]

33 [illegible]

45 [illegible]

54 [illegible]

63 [illegible]

73 [illegible]

81 [illegible]

88 [illegible]

സുസ്മിത ടി.വി

അധികാരമില്ലാത്തവരുടെ സാമ്രാജ്യനിർമ്മിതികൾ: യമയുടെ കഥാലോകം

വി[illegible]

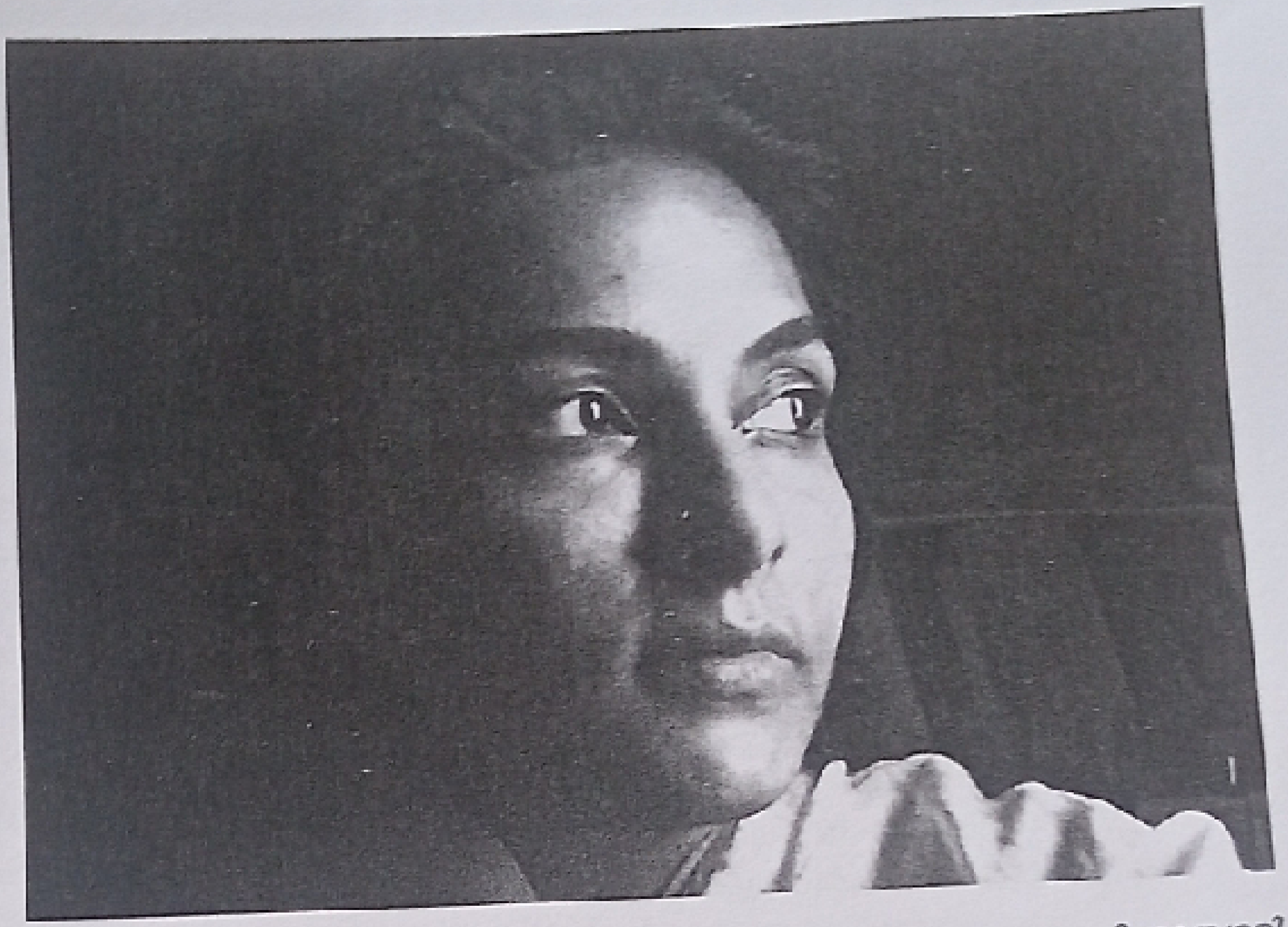

പിപീലിക എന്ന അറുപതിൽത്താഴെ പുറങ്ങളുള്ള ചെറിയ നോവൽ *മാതൃഭൂമി* ആഴ്ചപ്പതിപ്പിൽ ഖണ്ഡശഃ പ്രസിദ്ധീകരിച്ചുകൊണ്ടാണ് യമ മലയാളസാഹിത്യലോകത്ത് തന്റെ സവിശേഷമായ സ്ഥാനം ഉറപ്പിച്ചത്. 'പിപിലിക' എന്ന വാക്കിന് ബംഗാളി ഭാഷയിൽ 'ഉറുമ്പ്' എന്നാണർത്ഥം. നേരത്തേ പറഞ്ഞ പെൺകുട്ടിയുടെ പേരും നോവലിന്റെ പേരും അതായതും യാദൃച്ഛികമല്ല. ആനന്ദിന്റെ *ഗോവർധന്റെ യാത്രകൾ* അവസാനിക്കുന്നത് ഉറുമ്പുകളുടെ ജാഥയിൽ കൂട്ടുചേരാൻ ക്ഷണിക്കപ്പെട്ട ഗോവർധനെ അവതരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാണ്. യമയാകട്ടെ, ഉറുമ്പുകളെപ്പോലെ പണിയെടുക്കാനും അതേസമയം അദൃശ്യരും നിസ്സാരരും ആവാനും, വലിയവരുടെ കാലടികളിൽപ്പെട്ടു ഞെരിയാനും വിധിക്കപ്പെട്ട ഏറ്റവും നിസ്വരും ബഹിഷ്കൃതരും പീഡിതരുമായ മനുഷ്യരുടെ കഥ പറഞ്ഞുകൊണ്ടാണ് കഥയരങ്ങത്തെത്തുന്നത്. ലോകം മുഴുവൻ പടർന്ന മലയാളികളുടെ വിവിധങ്ങളായ കഥകൾ കേട്ടുകൊണ്ടിരുന്ന നാം നമ്മുടെ നാട്ടിലേക്കു വന്ന മറുനാട്ടുകാരുടെ സമാന്തരജീവിതങ്ങളും അതിനെല്ലാമുള്ളിൽ ഏറ്റവും അപമാനിതരായ സ്ത്രീകളുടെ ദുരിതവും കേട്ട് വിറങ്ങലിക്കുന്നത് യമയുടെ എഴുത്തുകളിലൂടെയാണ്. മഹാദേവ് കർമാകർ എന്ന ബംഗാളിയായ തൊഴിലാളിയുടെ കേരളീയജീവിതവും അയാൾ കണ്ടറിഞ്ഞ കേരളവുമാണ് *പിപീലിക*യുടെ വിഷയം. അതിൽത്തന്നെ യമയുടെ കാഴ്ചപ്പാടും സൂക്ഷ്മരാഷ്ട്രീയവും വ്യതിരിക്തതയും എല്ലാം വ്യക്തമാണ്.

യമയുടേതായി നമുക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളത് നാലു കൃതികളാണ്: *പിപീലിക* എന്ന ചെറുനോവൽ (2018), *ഒരു വായനശാലാവിപ്ലവം* (2018), *പാലം കടക്കുമ്പോൾ* *പെണ്ണുങ്ങൾ മാത്രം കാണുന്നത്* (2020) എന്നി രണ്ടു കഥാസമാഹാരങ്ങൾ;

ശരീരം പാവപ്പെട്ടവരും ഭയങ്കരമായ അനുഭവങ്ങൾ മാത്രമാണ് പലപ്പോഴും എന്റെ എഴുത്തുകളിലേക്ക് കടന്നുവന്നത്" (യമ 2023: 13-14).

അങ്ങനെ യമയുടെ കഥകൾ നമുക്ക് അധികം പരിചയമില്ലാത്ത ഇടങ്ങളിലെ ക്രൂരമായ ജീവിതങ്ങളുടെ അസ്ഥിരതകളും ഞെട്ടിക്കുന്നതുമായ പെൺ കാഴ്ചകളായി മാറി. കേരളത്തിലൂടെ നടക്കുന്നവർ, ഇവിടെ ജീവിക്കുന്നവർ 'വെളുത്തവർ മാത്രം കാണുന്ന' ഒരു ബദൽകാഴ്ചകളുടെ തീവ്രമായ ലോകം അവർ നമ്മെ അനുഭവിപ്പിക്കുന്നു.

പ്രവാസലോകത്തിൽനിന്നുള്ള പെൺജീവിതങ്ങൾ

"പ്രവാസികൾ ഒരു രാഷ്ട്രീയ അജണ്ടയാണ്. പരിഷ്കൃതസമൂഹത്തിന്റെ ഭയങ്ങളും പരാധീനതകളും അടക്കംചെയ്ത അപാരശൂന്യതയാണത്. രണ്ടു ലോകങ്ങൾക്കിടയിലെ പ്രതിസന്ധിയിലൂടെ രേഖയിലെന്നപോലെ സ്വപ്നങ്ങൾ കാണാൻ വിധിക്കപ്പെട്ടവരാണ് അവിടത്തെ താമസക്കാർ"- 'പോസ്റ്റുമാന്റെ മകൾ' എന്ന കഥയിൽ യമ എഴുതി (88). രണ്ടു സമാഹാരങ്ങളിലായി യമ എഴുതിയ പതിനഞ്ച് കഥകളും സാമാന്യേന പറഞ്ഞാൽ പലതരത്തിലുള്ള പ്രവാസങ്ങളിലെ ജീവിതങ്ങളെയാണ് അവതരിപ്പിക്കുന്നത്. അവിടെ (പെൺ, ട്രാൻസ്ജെൻഡർ, ക്വിയർ, സമൂഹത്തിന്റെ പിന്നാമ്പുറം) ജീവിച്ച് അതിന്റെ എല്ലാ അരക്ഷിതകൾക്കും ദുർഘടങ്ങൾക്കുമിടയിലും അസാധാരണമായ അതിജീവനത്വവും പോരാട്ടവീര്യവും സവിശേഷവ്യക്തിത്വവും കരുതുന്ന സ്ത്രീകളുടെ ഭയങ്ങളും പ്രതിരോധങ്ങളുമാണ് യമയുടെ കഥകൾ. ഡോ. എം.എൻ. രാജൻ നിരീക്ഷിക്കുന്നു: "മിക്കവാറും എല്ലാ കഥകളിലും ബോധപൂർവ്വമായോ അല്ലാതെയോ ഒരു തുടർച്ച കാണാനാവും. താഴ്ന്നതും ജീവിതസാഹചര്യങ്ങളോട് ഇടപഴകുന്ന സ്ത്രീകളുടെ ജീവിതമാണ് ആ തുടർച്ചയ്ക്ക് ആധാരം" (66). ചെറുകഥ അതിന്റെ ആരംഭകാലം മുതൽ പാർശ്വവൽകൃതരുടെ ശബ്ദവും കേൾപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന മാധ്യമമാണ്. പിൽക്കാലത്ത് ആ പ്രവണതയിൽ മാറ്റം വന്നെങ്കിലും സമകാലത്ത് അവർ കഥയുടെ കേന്ദ്രസ്ഥാനത്ത് തിരിച്ചുവന്നിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ എഴുത്തുകാരികളിൽ യമ തന്നെയാണ് ഏറ്റവും ഉത്കടതയോടെ ഈ സാഹസപ്രവൃത്തിയിൽ മുഴുകി മുന്നിൽ നിൽക്കുന്നത് എന്ന് എൻ. പ്രഭാകരനും ഒരു വായനാലേഖനത്തിന്റെ അവതാരികയിൽ നിരീക്ഷിക്കുന്നു (10).

യമയുടെ ആദ്യസമാഹാരത്തിലെ ആദ്യകഥ ("ചുടലത്തെങ്ങ്") തുടങ്ങുന്നത് "ഉള്ളുപൊള്ളിയ ജനൽപ്പടിയിലേക്ക് ഇഴവീണ മൂക്കളയിൽ മുങ്ങിപ്പോയ ഇരുമ്പുകമ്പി കൈകാലിട്ടടി നിലച്ചതും, ഉൽക്കപോലെ പതിക്കുന്ന തള്ളയുടെ പ്രാകും. എത്ര തേഞ്ഞാലും തീരാതെപോകാത്ത ഒരിയ്ക്കലും കഞ്ഞിപോലെ കുർത്തുനിൽക്കുന്ന ജീവിതവും" കാണിച്ചുതന്നുകൊണ്ടാണ് (19). സ്വയം നശിക്കാനായുള്ള കോപത്തെപ്പോലെ പൊട്ടിത്തെറിക്കാനൊരുങ്ങി നിൽക്കുന്ന ആ വീട്ടിൽ അതിദാരിദ്ര്യം സ്നേഹരാഹിത്യമായിമാറി നിറയുന്ന കലഹങ്ങളുടെ സ്വന്തക്കാരായ അമ്മയും ഒരു മകനും മകളുമുണ്ട്. "എല്ലാത്തിനേം ഞാൻ കൊല്ലും. എന്ത് മൈ**നാണ് ഇങ്ങനെ ജീവിക്കുന്നത്" (19) എന്ന് പൊട്ടിത്തെറിക്കുന്ന മകൻ രാജിയുടെ മുന്നിൽവച്ച് കഴുത്തിലവശേഷിച്ച ഏക സ്വർണ്ണമാലയ്ക്കായി പിടിവലികൂടി മകൻ അമ്മയെ കൊല്ലുന്നു. ആ

[illegible] ഉള്ളിൽ പേറുന്നതുകൊണ്ടാണ് പെണ്ണുങ്ങൾ അസഹിരതം [illegible] ആണുങ്ങൾക്ക് തോന്നുന്നത്," "ഒറ്റകളെ തിരഞ്ഞുപിടി[illegible] നഗരങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക ചതുരതയുണ്ട്..." എല്ലാ [illegible] ഇത്തരം തത്ത്വചിന്താപരമായ നിരീക്ഷണപ്രസ്താവങ്ങൾ [illegible]. അത് കഥകളെ ആശയചർച്ചകൾക്കുള്ള ഇടമാക്കി [illegible] വായനക്കാരുടെ അനുഭവവ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കും നിലപാട് [illegible] കാതലായ മാറ്റം വരുത്താൻ ത്രാണിയുള്ള എഴുത്തുകളാക്കി [illegible] മാറ്റുകയും ചെയ്യുന്നു. അവ ഭ്രതിപക്ഷവും ഏകാകിനികളായ, ഒറ്റ[illegible], കരുത്തരായ, ദാർശനികരായ സ്ത്രീകളുടെ മാനസികാനുഭവ[illegible] കൂടിയാണ്. അത് മലയാളകഥയെ സമ്പന്നമാക്കുകയാണ്, മലയാളി [illegible].

[illegible], പ്രത്യേകിച്ച് സംഭാഷണങ്ങളിൽ, നർമ്മവും നിർഭയത്വവും [illegible] നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. ഇവിടെ പെണ്ണുങ്ങൾ തെറിപറയുന്നു, [illegible] വർത്തമാനങ്ങൾ പറയുന്നു, നിർഭയരായി ജീവിതത്തിലൂടെ [illegible].

അധികാരമില്ലാത്തവർ നിർമ്മിക്കുന്ന സ്വതന്ത്രപരമാധികാര [illegible]കൾ

[illegible] പ്രമേയം, കീഴാളപക്ഷത്തുള്ള ഉറച്ചുനിൽക്കൽ, കീഴാള-സ്ത്രീവാദ [illegible] സൂക്ഷ്മത, ജീവിതവ്യാഖ്യാനങ്ങളിലെ സ്ത്രീപക്ഷകാഴ്ചയിലെ [illegible], വ്യക്തിബന്ധങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിലെ തെളിച്ചം, [illegible], തുറന്നെഴുത്ത് എന്നിങ്ങനെ നിരവധി പ്രത്യേകതകളാൽ മലയാ[illegible]സാഹിത്യത്തിൽ യമ തികച്ചും ഒരു ഏകാന്തപ്രതിഭാസമാണ്. ദലിത് [illegible] ഈ ശബ്ദം മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ ഇത്ര ശക്തമായി [illegible] ആദ്യമായാണ്. അധികാരത്തിൽനിന്നും [illegible] ധീരമായും സ്വതന്ത്രമായും നിർമ്മിക്കുന്ന പരമാധികാര [illegible] യമയുടെ കഥകൾ.

[illegible]

1. [illegible] ബുക്സ്, 2018.
2. [illegible]. ഡി.സി. ബുക്സ്, 2018.
3. [illegible] പെണ്ണുങ്ങൾ മാത്രം കാണുന്നത്. ഡി.സി. ബുക്സ്, 2020.
4. [illegible] ജീവിതകാലം. ഇൻസൈറ്റ് പബ്ലിക്ക, 2023.
5. [illegible]. "യമയുടെ കഥകൾ: അരികവത്കരിക്കപ്പെട്ട പെൺജീവിതത്തി[illegible]." പുതുകഥ: സൗന്ദര്യവും രാഷ്ട്രീയവും. എഡി. ജോബിൻ ചാമക്കാല. തെസ് [illegible] ബുക്സ്, 2019.
6. [illegible] "[illegible] കഥപറയുമ്പോൾ." പുതിയ കഥ, പുതിയ വായന. [illegible]. ആത്മ ബുക്സ്, 2021.
7. [illegible] കഥയുടെ വർത്തമാനങ്ങളിൽ ചിലത്. ആത്മ ബുക്സ്, 2021.
8. [illegible]. "നവകഥയിലെ അധികാരവാക്യങ്ങൾ." കഥയമമ: കഥാപഠന [illegible], രാജേഷ് മോൻജി. ശിഖ ഗ്രന്ഥവേദി, 2017.

[illegible] | പ്രൊഫസർ, മലയാളം സർവ്വകലാശാല, വാക്കാട് പി.ഒ., തിരൂർ-
[illegible] | [illegible] | suneethatv@gmail.com

ഒരു ജിപ്സികളുടെ ജീവിതകാലം എന്ന 'ആത്മപാഠം' എന്നു വിളിക്കപ്പെടുന്ന ആത്മാഖ്യാനപരമായ കുറിപ്പ് (2023). യമയുടെ കഥകളെക്കുറിച്ചാണ് തുടർന്നു ചർച്ച ചെയ്യുന്നത്.

സമകാല മലയാളചെറുകഥയിലെ 'യമ'

ഉത്തരാധുനികതയ്ക്കുശേഷം മലയാളത്തിൽ 2010-20 കാലയളവിൽ വന്ന പുതിയ പുതുതലമുറ പ്രമേയസ്വീകരണത്തിലും ആഖ്യാനസവിശേഷതകളിലും രചനാശില്പത്തിലുമെല്ലാം വ്യത്യസ്തത പുലർത്തി. എസ്. ഹരീഷ്, വിനോയ് തോമസ്, ഫ്രാൻസിസ് നൊറോണ, യമ, പി.വി. ഷാജികുമാർ, ബിജു സി.പി., ഇ.കെ. ഷീബ, ഇ.കെ. ഷാഹിന, കെ.വി. പ്രവീൺ, വി.എം. ദേവദാസ്, ലാസർ ഷൈൻ, സുരേഷ് കീഴില്ലം, അബിൻ ജോസഫ്, ഉണ്ണി ആർ., വിവേക് ചന്ദ്രൻ, പ്രമോദ് രാമൻ, അമൽ, കെ.എൻ. പ്രശാന്ത്, മിനി പി.സി., ജിസാ ജോസ്, വി.എച്ച്. നിഷാദ്, അജിജേഷ് പച്ചാട്ട്, ഷിനിലാൽ, മജീദ് സെയ്ദ്, സോണിയ റഫീക് എന്നിങ്ങനെ വലിയൊരു സംഘം എഴുത്തുകാർ ഇക്കൂട്ടത്തിൽപ്പെടുന്നു. അപരിചിതമായ ജീവിതത്തിന്റെ അസാധാരണമുഹൂർത്തങ്ങളെ ഈ കഥകൾ സവിശേഷമായ ഉൾക്കാഴ്ചകളോടെ അനുഭവിപ്പിക്കുന്നു. നമുക്കറിയാത്ത, നാം ശ്രദ്ധിക്കാത്ത ദേശങ്ങളെ, ജീവിതങ്ങളെ ആന്തരലോകങ്ങളെ, സ്വത്വാവസ്ഥകളെ അതിസൂക്ഷ്മമായി വരച്ചിടുന്നു. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ ഏറെ തലയെടുപ്പോടെ മാറിനിൽക്കുന്ന എഴുത്തുകാരിയാണ് യമ. തിരുവനന്തപുരത്തു ജനിച്ച അവർ തൃശ്ശൂരിലും ഡൽഹിയിലുമുള്ള ഡ്രാമാ സ്കൂളുകളിൽ പഠിച്ചു. തിയേറ്റർ ഗവേഷകയും നാടകപ്രവർത്തകയും സിനിമാനടിയും ഒക്കെയായ യമ വ്യക്തിജീവിതത്താലോ പരിചിതമായി മാത്രമേ തുറന്നിട്ടുള്ളൂ.

ഒരു ജിപ്സികളുടെ ജീവിതകാലം എന്ന ആത്മപാഠം യമയെന്ന ഏറെ സവിശേഷതയുള്ള സർഗ്ഗാത്മകവ്യക്തിത്വത്തിന് ലഭിച്ച ഒരു ആമുഖമായി കണക്കാക്കാം. താൻ പഠിച്ച കലാപഠനാലയം ഒരു ആൺമാത്രകേന്ദ്രിത ലോകമായിരുന്നതെങ്ങനെ എന്നു നമ്മെ അമ്പരപ്പിച്ചുകൊണ്ട് തുറന്നു കാണിച്ചുതരുന്നു. അതിൽ സ്വന്തം കഥകളിലേക്കും അതിന്റെ ആന്തരലോകങ്ങളിലേക്കും നമ്മെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകുന്ന ചില ഉറവികൾ ജിപ്സിയുടെ മനസ്സുള്ള അവർ ചേർത്തുവച്ചിട്ടുണ്ട്: "അനുഭവങ്ങളുടെ പങ്കുവയ്ക്കൽ ഭയങ്കരമായ ഒരു നടപടിയായാണ് ഞാൻ അനുഭവിക്കുന്നത്. ഒന്നാമതായി, അതിനുമാത്രം എനിക്ക് ഒരു ഭാഷയില്ല... കുഞ്ഞുന്നാളിലേ എന്തൊന്നായാലും കേട്ടിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ടുമാത്രം വികസിക്കാതെപോയ സംവേദനത്തിന്റെ ഒരു ഇടം. ആ കഴിവുകേടുകാരണം ഓർമ്മകളുടെ അറയിലേക്ക കാലെടുത്തു വയ്ക്കുമ്പോൾത്തന്നെ എനിക്ക വിയർക്കുന്നു, ശ്വാസം മുട്ടുന്നു, സന്തോഷം പോലും കരച്ചിലായി മാറുന്നു. മറ്റുചിലപ്പോൾ ദുഃഖത്തിൽ ഞാൻ പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു പോകുന്നു. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഞാൻ കഥകളിലാണ് എന്നെ പ്രതിഷ്ഠിക്കാറ്. എന്റെ ഏറ്റവും ദുഃഖകരമായ ഓർമ്മകൾക്ക് ഞാൻ പ്രതീക്ഷാനിർഭരമായ അവസാനങ്ങൾ കൊടുത്തു. ഒരിക്കലും മാപ്പുകൊടുക്കില്ല എന്നു കരുതിയ മനുഷ്യരെ തികച്ചും ദുർബ്ബലരായ മനുഷ്യരായി എനിക്ക കാണാൻ കഴിഞ്ഞു. അത്തരത്തിൽ അനുഭവങ്ങൾ എന്നു ഞാൻ മൊത്ത

ഗാവേറ്റ് അടിയന്തിരം നടക്കുന്നു. സമാനമായ ഒരു മാല മോഷ്ടിച്ച് അമ്മയുടെ കുഴിമാടത്തിൽ അവൾ കുഴിച്ചിട്ടു. മാല പോയതുകാരണം ജോലി നഷ്ടപ്പെട്ട ജ്വല്ലറി ജീവനക്കാരൻ അന്വേഷിച്ചെത്തിയപ്പോൾ അവൾ മാല തിരികെ നൽകുന്നു. "മാലയും പോക്കറ്റിലിട്ട് കവല കടന്നുനടക്കുമ്പോൾ തന്റെ കാലടികൾക്ക വിപരീതമായി മനസ്സ് പുറകോട്ട് പാഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതിലെ വൈരുദ്ധ്യം അവനെ അലോസരപ്പെടുത്തുന്നുണ്ടായിരുന്നു" (13). അമ്മയെത്തന്നെ മുളയ്ക്കാനിരിക്കുന്ന വിത്തുകളുടെ ഐശ്വര്യത്തിനായി [illegible]. അവിചാരിതമായ ആകസ്മികതകളിലൂടെ കടന്നുപോകുന്ന ജീവിതത്തെയും, എത്രയൊക്കെയും തോൽവികളുണ്ടാവുമ്പോഴും പതറാതെ നേരിട്ട് അതിജീവിക്കുന്ന സ്ത്രീത്വത്തെയും അവതരിപ്പിക്കുന്നു, ഈ കഥ.

യമയുടെ ആദ്യകഥാസമാഹാരമായ *ഒരു വായനശാലാവിപ്ലവത്തിലെ* ഏഴ് കഥകൾ ഒഴിവാക്കിയാൽ സ്ത്രീജീവിതാഖ്യാനങ്ങളാണ്. യമ എഴുതുന്നു: 'ഈ എട്ട് കഥകളിലെയും മുഖ്യകഥാപാത്രങ്ങൾ സ്ത്രീകളായത് യാദൃച്ഛികതയല്ല. സ്വന്തം ജീവിതച്ചുറ്റുപാടുകളിൽ പെട്ടുപോയ ദ്വീപുകൾപോലെ നിലകൊള്ളുന്ന സ്ത്രീകളുടെ മനോവ്യാപാരങ്ങളാണ് മിക്ക കഥകളിലെയും ഉള്ളടക്കം. സമൂഹത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മതലത്തിലെ അധികാരഘടനയോടുള്ള ആ സ്ത്രീകളുടെ പ്രതിഷേധവും അതിജീവനത്വരയുമാണ് കഥകളിലെ ആഖ്യാനത്തെ പലപ്പോഴും മുന്നോട്ടുനയിക്കുന്നത്. മധ്യവർഗസമൂഹത്തിൽ സെറ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുള്ള സദാചാരഘടനകൾക്കുള്ളിൽ കാമനകളും സ്വപ്നങ്ങളും റദ്ദുചെയ്യപ്പെട്ട് അവസ്ഥയിൽ ജീവിക്കുന്ന മനുഷ്യരുടെ, പ്രത്യേകിച്ച് അധികാരഘടനയിൽ താഴെത്തട്ടിൽ നിൽക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ, സ്വയം വീണ്ടെടുക്കലുകളാണ് പലപ്പോഴും ഞാൻ എഴുതിപ്പോയ കഥകൾ' (13)

യമയുടെ 'സിനിമാതിയേറ്റർ' എന്ന കഥ പാർശ്വവൽകൃതമായ പുറമ്പോക്ക സ്ത്രീജീവിതത്തെ മൂർച്ചയോടെ അവതരിപ്പിക്കുമ്പോഴും ഏറ്റവും സമകാലിക പ്രസക്തമായ രാഷ്ട്രീയംകൂടി പറയുന്നുണ്ട്. തേഞ്ഞുതീരുന്ന ശ്വാസകോശത്തിലേക്ക് വായുവിനെ ഊക്കിൽ വലിച്ചുകേറ്റുന്ന അമ്മയുടെയും പൂവർഹോമിൽ കഴിയുന്ന പെൺമക്കളുടെയും വിശപ്പിന് ശമനമുണ്ടാക്കാൻ ലൈംഗിക തൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന സ്വർണ്ണലത അതിനായി തിയേറ്ററിലെത്തുന്നു. തിയേറ്ററിൽ ദേശീയഗാനം മുഴങ്ങുമ്പോൾ എഴുന്നേറ്റുനിൽക്കാത്തതിന് ഭീഷണി നേരിട്ട ഇടതായിരിക്കുന്നവനോ വലതായിരിക്കുന്നവനോ തന്റെ രതിസേവനം ആവശ്യപ്പെടുന്നതെന്ന് തിട്ടമില്ലാതെ അവൾ വലതനുവേണ്ടി പണിചെയ്യുന്നു. മൂകനും ബധിരനുമായ ഇടതൻ ടിക്കറ്റുപയോഗിച്ച് അവൾക്ക് പണം കിട്ടാനുള്ള വഴിയൊരുക്കി സ്ഥലംവിടുന്നു. വാക്കും കേൾവിയുമുള്ള മനുഷ്യത്വമില്ലാത്ത വലതൻ സൗജന്യസേവനം നേടി കടന്നുകളയുന്നു. വിശന്നുതളരുന്ന അമ്മയ്ക്കായി കൈപ്പറ്റിയ പണംകൊണ്ട് ഭക്ഷണം വാങ്ങി തനിക്ക് താങ്ങാനാവുന്നതിനപ്പുറം ദയവ് തന്നോടുകാണിച്ച ആ മൂകമനുഷ്യനെപ്പറ്റിയോർത്ത് വീട്ടിലേക്ക് നടക്കുമ്പോൾ "ഭൂമിയിലേക്ക് മഴയായിപ്പെയ്യും ഈയാംപാറ്റകളുടെ നിശ്ശബ്ദമരണങ്ങൾക്ക് കാവൽനിന്നപ്പോൾ അവൾ ശബ്ദരഹിതമായ ഒരു മനുഷ്യജീവന്റെ സംഗീതം എന്തായിരിക്കുമെന്ന് ആലോചിച്ചുനോക്കി." ദേശീയതയുടെ പ്രകടനക്കാർ അപ്പോഴും 'എണീക്കാത്ത' മനുഷ്യനെ അന്വേഷിച്ചുനടക്കുന്നു

ണ്ടായിരിക്കാം! ജനാധിപത്യരാജ്യത്തെ പൗരന്മാരല്ലാത്ത പ്രജകൾ മൂകരും
ബധിരരുമാണ് എന്ന സൂചന കൂടിയുണ്ട്, ഇവിടെ.

'ഒരു വായനശാലാവിപ്ലവ'ത്തിലെ ലീലാമ്മയെന്ന വിധവ വായിക്കുകയും
നാട്ടിലെ പെണ്ണുങ്ങളെ വായനക്കാരാക്കുകയും നിന്നുപോയ വായനശാല
ക്കായി സമരം ചെയ്യുകയും ചെയ്യുന്നു. സാധാരണക്കാരിയായ സ്ത്രീയുടെ
സമരം അപഹാസ്യമായി നാട്ടുകാർ കരുതി. എന്നാൽ ലീലാമ്മയുടെ
കൺമുമ്പിൽ സംഭവിച്ച 'വസ്ത്രാക്ഷേപവും അടിവസ്ത്രനഷ്ടവും' മൂലം അഭിമാനം
രക്ഷിക്കാൻ വായനശാലയ്ക്കുവേണ്ടി സമരം നടത്താൻ പഞ്ചായത്തുപ്രസിഡന്റ്
ദാമോദരൻ നിർബന്ധിതനായതോടെ കഥ മാറി. വായനശാല
പുനരാരംഭിച്ചു. അതിലേക്ക് ലീലാമ്മ തിരിച്ചുവരാതിരിക്കാനായി കയറിപ്പോയി.

'പോസ്റ്റുമാന്റെ മകൾ' ചേരിയിലെ ഏക സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥനായ
ഗോപാലന്റെ മകളാണ്. ഗോപാലൻ മരിച്ചശേഷമുള്ള അവളുടെ തുടർജീവി
തവും ഗോപാലന്റെ ജീവിതചരിത്രവും ചേരിയിലെ സങ്കീർണ്ണജീവിതങ്ങളും
കഥ അവതരിപ്പിക്കുന്നു. മാളത്തിൽനിന്നുവരുന്ന പാമ്പിനെക്കണ്ട് ആളുകൾ
പേടിക്കുമെങ്കിലും യഥാർത്ഥത്തിൽ പേടിക്കുന്നത് പാമ്പുതന്നെയാണ് എന്ന
നിരീക്ഷണത്തിലൂടെ ദലിത് ജീവിതയാഥാർത്ഥ്യത്തെ കഥ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.

വിചിത്രസ്വഭാവിയെന്ന് ആളുകൾ കരുതിയ സതിയുടെ ജീവിതപ്രണയമര
ണങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്ന 'സതി'യും നഷ്ടപ്രണയത്തോടെ കടലിലിറ
ങ്ങിപ്പോയ വൃദ്ധ സൃഷ്ടിച്ച സന്ദേഹത്തിനെ കാണിച്ചുതരുന്ന 'ഇരുളു
പൾ ഉണ്ടാവുന്നതും' ഒക്കെ അരികുജീവിതങ്ങളുടെ വ്യത്യസ്താഖ്യാനങ്ങൾ
തന്നെ. 'വെയിലത്തു കഹളത്തുള്ളിപോലെ വെട്ടിത്തിളങ്ങിയ' ദൈവം എന്ന
കണം വൈറസിന്റെ വ്യാപനത്താൽ ശൂന്യമായ ഭൂമിയിൽ അലഞ്ഞുനടക്കുന്ന
വൃദ്ധയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതാണ് 'ദൈവം' എന്ന കഥ. ഇത് മറ്റു കഥകളിൽ
നിന്നു മാറിനിൽക്കുന്നതും തത്ത്വചിന്താപരവുമാണ്.

പാലം കടക്കുമ്പോൾ പെണ്ണുങ്ങൾ മാത്രം കാണുന്നത് എന്ന രണ്ടാമത്തെ
കഥാസമാഹാരത്തിൽ എട്ടു കഥകളാണുള്ളത്. ഇവിടെയും പുറമ്പോക്കുകളും
ദരിദ്രജീവിതങ്ങളും ഉള്ളപ്പോഴും ആദ്യസമാഹാരത്തിൽനിന്നു മാറി മധ്യ
ഇടങ്ങളിലേക്ക് ദൃഷ്ടിപായിക്കുന്നു, കഥാകൃത്ത്. 'ആയിഷയും
മുങ്ങാങ്കുഴിമരണം' എന്ന കഥ ഒരു കാലിന് സ്വാധീനമില്ലാത്ത ദരിദ്രനായ
(പലതരം പാർശ്വവൽക്കരണങ്ങൾ) ആയിഷ കാണുന്ന പോലീസ് സ്റ്റേഷനും
മലിനമനുഷ്യരും പുഴയിൽച്ചാടുന്ന ഒരാളും ഒക്കെ അടങ്ങുന്ന ഒരു ദിവസത്തി
ന്റെ ആഖ്യാനമാണ്. സ്വന്തം മരണം കാത്തുനിൽക്കുന്നവരെങ്കിലും മറ്റുള്ളവ
രുടെ മരണം ആഘോഷിക്കാനായി എത്തുന്ന മനുഷ്യരെ സഹതാപത്തോ
ടെ അവതരിപ്പിച്ച് കഥ അവസാനിക്കുന്നു. 'യാങ്ബാ' ദരിദ്രർ താമസിക്കുന്ന
ഒരു ഡോർമിറ്ററിയിലെ അനിത അനുഭവിക്കുന്നതും കേൾക്കുന്നതുമായ ജീവി
തങ്ങളുടെ എഴുത്താണ്. 'മലിന' എന്ന ഉണിക്കുട്ടിയിലെ സെയിൽസ്ഗേളി
ന്റെ ഓൺലൈൻ ജീവിതാഘോഷപ്രകടനങ്ങളും തുടർന്നുള്ള വൈറലായ
മരണവും ഒപ്പം ഗാർഗ്ഗിയുടെ ജീവിതവും ചേർത്തുവച്ച ആഖ്യാനമാണ്
'മലിന'. 'ഒരു കൺകെട്ടുകാരിയുടെ ആത്മഹത്യാക്കുറിപ്പ്', 'ഒറ്റ', 'ജലഗർഭം',

'തന്നിടം' ഒക്കെ വ്യത്യസ്തമെങ്കിലും ഒറ്റപ്പെട്ട തുരുത്തുകളായ സ്ത്രീജീവിതങ്ങളുടെ ആഖ്യാനങ്ങളാണ്.

'പാലം കടക്കുമ്പോൾ പെണ്ണുങ്ങൾ മാത്രം കാണുന്നത്' ശരിക്കും ജീവിതം ജീവിക്കുമ്പോൾ പെണ്ണുങ്ങൾ മാത്രം കാണുന്ന ബദൽകാഴ്ചകളാണ്. ക്രിസ്മസ് അവധി ആഘോഷിക്കാനായി ചാട്ടിലെ എസ്റ്റേറ്റിലെത്തുന്ന അമ്മയുടെയും 12 കൂട്ടുകാരുടെയും ജീവിതത്തിൽ അവധിയാഘോഷങ്ങൾ കഴിയുമ്പോൾ സംഭവിച്ച മാറ്റങ്ങളും തിരിച്ചറിവുകളുമാണ് കഥ. 'ദുരന്തം കണ്ണിൽപ്പെടുത്താനുള്ള മനുഷ്യന്റെ ത്വര എല്ലാത്തരം സദാചാരപ്പെടലുകൾക്കും ഒത്തുതീർപ്പുകൾക്കും മേലെയാണ്" (86). ജിസാജോസ് എഴുതുന്നു: "പാലം കടക്കുമ്പോൾ പെണ്ണുങ്ങൾ മാത്രം കാണുന്നത്' എന്ന കഥയിൽ അവർ സൃഷ്ടിക്കുന്ന ബദൽലോകം സ്ത്രീസ്വത്വത്തിന്റെ തീവ്രാവിഷ്കാരമാണ്. വിമോചിതയായ അമ്മയുടെ കാനനസഞ്ചാരങ്ങളുടെ ഒരേസമയം ഭയാനകവും സചേതനവുമായ അനുഭവങ്ങളുടേതാണ് കഥയിലെ എതിർലോകം. അവരുടെ ഉന്മാദകരമായ സ്വത്വപ്രതിസന്ധികൾ അതിന്റെ ഉണ്മയെ, തനിമയെ തിരിച്ചറിഞ്ഞ് പരിഹൃതമാവുന്നു... സ്ത്രൈണമായ ഇച്ഛകളുടെയും തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളുടെയും എത്രയോ പിൻവിളികൾക്കും ഭയങ്ങൾക്കുമൊടുവിലാണ് അവർ പാലം കടക്കാൻ നിശ്ചയിക്കുന്നത്... പെണ്ണുങ്ങൾ മാത്രം കാണുന്ന, അവർക്കുമാത്രം കാണാൻകഴിയുന്ന സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ ഭംഗികൾ അവരറിയുന്നു" (42-43).

പുറമ്പോക്കിലെ, ചേരികളിലെ, ഏറ്റവും ദാരിദ്ര്യവും ദുഷിച്ചതുമായ ഇടങ്ങളിലെ പൊരുതി അതിജീവിക്കുന്ന സ്ത്രീകളുടെ തന്റേടങ്ങൾ ഈ കഥകളിൽ ദൃശ്യമാകുന്നു. "ജീർണ്ണിച്ചൊരു കാലത്തിന്റെ ഊളത്തരങ്ങളെ ആവുന്നത്ര പുറത്തേക്കുവലിച്ചിട്ട് പരിശോധിക്കുമ്പോൾ ഇത്രകാലം മടിച്ചുമൂലയിൽ പതിയിരുന്ന ലോകങ്ങളും ഭാഷയുമെല്ലാം ആളുകാണുംവിധം കരുത്തുകാണിച്ചുകൊണ്ട് കയറിയിരിക്കുകയാണ്, ഈ കഥകളിൽ... എഴുത്തിന്റെ സകല വിശുദ്ധവിചാരങ്ങളെയും ഇങ്ങനെ വെല്ലുവിളിക്കുന്നത് പെണ്ണെഴുത്തിൽ മുമ്പ് കണ്ടിട്ടില്ലാത്തതാണ്" എന്ന് അനിത ജി. എഴുതുന്നു (2021: 163-164).

രണ്ടാമത്തെ സമാഹാരത്തിലെത്തുമ്പോൾ പ്രമേയസ്വീകരണത്തിൽ കുറച്ചുകൂടി വൈവിധ്യങ്ങൾ കാണാനാവുന്നു. അപ്പോഴും, ഒറ്റപ്പെട്ട, സവിശേഷവ്യക്തിത്വമുള്ള സ്ത്രീകൾതന്നെയാണ് ആഖ്യാനം നിയന്ത്രിക്കുന്നത്. ഇങ്ങനെ പുറമ്പോക്കുജീവിതപരിസരങ്ങളിലെയായാലും മറ്റു സവിശേഷമായ ഇടങ്ങളിലെയായാലും ഏകാകിനിയായ സ്ത്രീയുടെ ചിന്താമണ്ഡലവും വൈകാരികതകളും ജീവിതവും മലയാളകഥയിൽ തീവ്രമായി അടയാളപ്പെടുത്താൻ യമുനയ്ക്ക് കഴിഞ്ഞു. ആദ്യകാലകഥകളിലെ സ്ഥലരാശികൾ ചേരി, റെയിൽവേ പുറമ്പോക്ക്, കുഗ്രാമം, നഗരത്തിന്റെ പിന്നാമ്പുറങ്ങൾ എന്നിവയാണെങ്കിൽ രണ്ടാം ഘട്ടത്തിൽ അത് ഫ്ലാറ്റും മദ്ധ്യവർഗ്ഗഗൃഹങ്ങളും ഡോർമിറ്ററികളും എസ്റ്റേറ്റും ഒക്കെയായി മാറുന്നുണ്ട്. ഒറ്റയാൾപ്പോരാട്ടങ്ങളിൽനിന്ന് മനുഷ്യർ തമ്മിലുള്ള തിരിച്ചറിയലുകളിലേക്കും സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ തുരുത്തുകളിലേക്കും അതു വികസിക്കുന്നുണ്ട്.

ആഖ്യാനത്തിലെ വഴിമാറിനടത്തങ്ങൾ

യമയുടെ കഥകൾ ആഖ്യാനത്തിൽ ചിലപ്പോഴൊക്കെ ആനന്ദിനെ ഓർമ്മിപ്പിക്കുന്നു. ദീർഘവും അവ്യക്തവും തത്വചിന്താപരവുമായ തുടക്കത്തിൽനിന്നും കഥയിലേക്കും തുടർന്ന് അവ്യക്തവും ഭ്രമാത്മകവുമായ അന്ത്യത്തിലേക്കുമാണ് കഥകൾ പരിണമിക്കുന്നത്. "ഉയരത്തിൽ കെട്ടിപ്പൊക്കിയ മുള്ളുവേലിപോലെയാണ് യമയുടെ കഥകളുടെ ആരംഭം വായനക്കാരെ അകത്തേക്കു കടക്കുന്നതിൽനിന്ന് അതു തടയുന്നു. മാത്രമല്ല, വേലിയുംകൂടി കടന്ന് കുറച്ചുകൂടി നടന്നാലേ കഥയുടെ കുടിലിലേക്ക് എത്തിച്ചേരാനാകൂ. കഥാന്ത്യത്തിൽ എന്തു സംഭവിച്ചുവെന്ന ആശങ്കയോടെ പുറത്തേക്കിറങ്ങേണ്ടതായും വരുന്നു, പലപ്പോഴും", എം.എൻ. രാജൻ നിരീക്ഷിക്കുന്നു (67).

സംഭവങ്ങളുടെ ആധിക്യമല്ല, സൂക്ഷ്മക്കാഴ്ചകളുടെ ധാരാളിത്തമാണ് യമയുടെ കഥകളുടെ ആഖ്യാനം തരുന്ന മറ്റൊരു സവിശേഷത. പല കഥകളും സൂക്ഷ്മമായ വിവരണങ്ങളാൽ ദൃശ്യാനുഭവങ്ങളായി മാറുന്നു. അതോടൊപ്പം, ജീവിതത്തിന്റെ അഴുക്കുകളെ ധാരാളമായി വർണ്ണിക്കുന്നുമുണ്ട്. മൂക്കള, അഴുക്ക്, മുഷിഞ്ഞ വസ്ത്രങ്ങൾ, ദുർമ്മണങ്ങൾ, അഴുക്കുചാൽ, മൂത്രം, കഫം, അമേധ്യം, സാനിറ്ററി നാപ്കിൻ, കപ്പ് എന്നിവയൊക്കെ സവിശേഷമായി കഥകളിൽ സ്ഥാനം പിടിച്ചിരിക്കുന്നു. 'പോസ്റ്റുമാന്റെ മകൾ' എന്ന കഥയിലെ ഒരു ഉദാഹരണം മാത്രം കാണുക. "മണൽത്തരികൾ പൊന്തിനിന്ന് പതുക്കെ നനഞ്ഞുതുടങ്ങിയ കക്കൂസ് തറയിൽ പരന്നുകിടന്ന മൂത്രം ആൺപെൺ വ്യത്യാസമില്ലാതെ നാറി.. കോളനിയിലെ ഏതോ ചെറുകുടൽ പുറന്തള്ളിയ പച്ചമലത്തിന്റെ പുളിച്ച ഗന്ധം അവളുടെ മൂക്കിലേക്ക് അടിച്ചുകയറുന്നുണ്ടായിരുന്നു. കുറച്ചു മാറിയാൽ വണ്ടുതട്ടിപ്പഴങ്ങളായി കറുത്തുമഞ്ഞിച്ച തീട്ടമുണ്ടകൾ ഉരുണ്ടുപോകും" (82). അനഘ ജി. ഇതിനെ തൊണ്ണൂറുകളിൽ അമേരിക്കൻ ചെറുകഥയിലുണ്ടായ 'ഡേർട്ടി റിയലിസ'ത്തിന്റെ മലയാളത്തിലെ പെണ്ണാഖ്യാനങ്ങൾ എന്ന് വിശേഷിപ്പിക്കുന്നു. 'അതിസാധാരണമനുഷ്യരുടെ ആശയാനുഭവലോകങ്ങൾ പച്ചഭാഷയിൽ വായനയുടെ ഒഴുക്ക് നഷ്ടപ്പെടാതെ വിവരിക്കലാണത്' (164).

ദാർശനികമായ ജീവിതനിരീക്ഷണങ്ങൾ ഈ കഥകളിൽ എമ്പാടുമുണ്ട്. ചില ഉദാഹരണങ്ങൾ നോക്കുക. "പരിചയക്കാരുടെ മുഖത്തെ ചുളിവുകളുടെ എണ്ണം കൂടുന്നതിനനുസരിച്ച് വളർന്നുവരുന്ന ഒരു കഥയാണ് ഓരോ മനുഷ്യനും. കൊടുങ്കാറ്റുകൾ മണ്ണുമാന്തിയെടുക്കുന്ന പുരാതന ശിലാഫലകങ്ങളിൽ എഴുതപ്പെടാൻ വേണ്ടിമാത്രം കുറേ കഥകളായി ശേഷിക്കാൻപോകുന്ന മനുഷ്യകുലം- കഥകൾ, കഥകൾ- അതു മാത്രമാണ് നമ്മൾ", "കടമകളുടെ കുമ്പാരത്തിലേക്കു ജനിച്ചുവീഴുന്ന മനുഷ്യർ കുറ്റബോധം തിന്നു തീർത്ത് ജീവിക്കുന്നു", "പുറമ്പോക്കുകൾ ഒരു രാഷ്ട്രീയ അജണ്ടയാണ്. പരിഷ്കൃതസമൂഹത്തിന്റെ ഭയങ്ങളും പശ്ചാത്താപങ്ങളും അടക്കംചെയ്ത അപരഭൂമിയാണത്", 'കൈനിറ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്റെ നാളം പിടിച്ചശേഷം അതു കെട്ടുപോകുന്നതിനെക്കുറിച്ച് വേവലാതിപ്പെടുന്ന മനുഷ്യരെ ഓർത്ത് ആ ദൈവം സങ്കടപ്പെട്ടിരുന്നുണ്ടാവും", 'അതിരുകളില്ലാത്ത വിശാലപ്രപഞ്ചത്തിന്റെ അലങ്കോലപ്പെട്ട

പ്രദേശങ്ങൾ ഉള്ളിൽ പേറുന്നതുകൊണ്ടാണ് പെണ്ണുങ്ങൾ അസഹനീയരും ഉന്മാദികളുമാണെന്ന് ആണുങ്ങൾക്ക് തോന്നുന്നത്," "ഒറ്റകളെ തിരഞ്ഞുപിടിച്ച് നശിപ്പിക്കുന്നതിൽ നഗരങ്ങൾക്ക് പ്രത്യേക ചതുരതയുണ്ട്..." എല്ലാ കഥകളിലും ഇത്തരം തത്ത്വചിന്താപരമായ നിരീക്ഷണപ്രസ്താവങ്ങൾ ധാരാളമായുണ്ട്. അത് കഥകളെ ആശയചർച്ചകൾക്കുള്ള ഇടമാക്കി മാറ്റുന്നതോടൊപ്പം വായനക്കാരുടെ അനുഭവവ്യാഖ്യാനങ്ങൾക്കും നിലപാടുകൾക്കും കാതലായ മാറ്റം വരുത്താൻ ത്രാണിയുള്ള എഴുത്തുകളാക്കി കഥകളെ മാറ്റുകയും ചെയ്യുന്നു. അവ ഭൂരിപക്ഷവും ഏകാകിനികളായ, ഒറ്റയ്ക്കു നിൽക്കുന്ന, കരുത്തരായ, ദാർശനികരായ സ്ത്രീകളുടെ മാനസികാന്തരങ്ങൾ കൂടിയാണ്. അത് മലയാളകഥയെ സമ്പന്നമാക്കുകയാണ്, മലയാളി ജീവിതത്തെയും.

ഭാഷയിൽ, പ്രത്യേകിച്ച് സംഭാഷണങ്ങളിൽ, നർമ്മവും നിർഭയത്വവും ആർജ്ജവവും നിറഞ്ഞുനിൽക്കുന്നു. ഇവിടെ പെണ്ണുങ്ങൾ തെറിപറയുന്നു, ഞെട്ടിക്കുന്ന വർത്തമാനങ്ങൾ പറയുന്നു, നിർഭയരായി ജീവിതത്തിലൂടെ നടക്കുന്നു.

അധികാരമില്ലാത്തവർ നിർമ്മിക്കുന്ന സ്വതന്ത്രപരമാധികാര റിപ്പബ്ലിക്കുകൾ

അങ്ങനെ പ്രമേയം, കീഴാളപക്ഷത്തുള്ള ഉറച്ചുനിൽക്കൽ, കീഴാള-സ്ത്രീവാദ രാഷ്ട്രീയത്തിന്റെ സൂക്ഷ്മത, ജീവിതവ്യാഖ്യാനങ്ങളിലെ സ്ത്രീപക്ഷകാഴ്ചയിലെ വ്യതിരിക്തത, വ്യക്തിബന്ധങ്ങൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നതിലെ തെളിച്ചം, നിർഭയത, തുറന്നെഴുത്ത് എന്നിങ്ങനെ നിരവധി പ്രത്യേകതകളാൽ മലയാളകഥാസാഹിത്യത്തിൽ യമ തികച്ചും ഒരു ഏകാന്തപ്രതിഭാസമാണ്. ദലിത് ഫെമിനിസത്തിന്റെ ഈ ശബ്ദം മലയാളസാഹിത്യത്തിൽ ഇത്ര ശക്തമായി ഉയർന്നുകേൾക്കുന്നത് ആദ്യമായാണ്. അധികാരത്തിൽനിന്നും പുറന്തള്ളപ്പെട്ടവർ ധീരമായും സ്വതന്ത്രമായും നിർമ്മിക്കുന്ന പരമാധികാര സാമ്രാജ്യങ്ങളാണ് യമയുടെ കഥകൾ.

ഗ്രന്ഥസൂചി

1. യമ. *ഹിമിക.* മാതൃഭൂമി ബുക്സ്, 2018.
2. യമ. *ഒരു വായനശാലാവിപ്ലവം.* ഡി.സി. ബുക്സ്, 2018.
3. യമ. *ചില കടക്കാനാവാത്ത പെണ്ണുങ്ങൾ മാത്രം കാണുന്നത്.* ഡി.സി ബുക്സ്, 2020.
4. യമ. *കടൽക്കിളികളുടെ ജീവിതകാലം.* ഇൻസൈറ്റ് പബ്ലിക്ക, 2023.
5. രാജൻ, എം.എൻ. "യമയുടെ കഥകൾ: അരികുവത്കരിക്കപ്പെട്ട പെൺജീവിതങ്ങളുടെ രാഷ്ട്രീയം." *പുതുകഥ സൗന്ദര്യവും രാഷ്ട്രീയവും.* എഡി. ജോബിൻ ചാമക്കാല. യെസ് പ്രസ് ബുക്സ്, 2019.
6. അനിത, ബി. "പെൺതുരുത്തുകൾ കഥപറയുമ്പോൾ." *പുതിയ കഥ, പുതിയ വായന.* എഡി. ഷിബു ദിവാകരൻ. ആത്മ ബുക്സ്, 2021.
7. ജിസാ ജോസ്. *കഥയുടെ വർത്തമാനങ്ങളിൽ ചിലത്.* ആത്മ ബുക്സ്, 2021.
8. രാഹുൽ രാധാകൃഷ്ണൻ. "നവകഥയിലെ അധികാരവാക്യങ്ങൾ." *കഥാത്മം: കഥാപഠനങ്ങൾ.* എഡി. മൈന ഉമൈബാൻ, രാജേഷ് മോൻജി. ശിഖ ഗ്രന്ഥവേദി, 2017.

ഡോ. സുനിത ടി.വി. | പ്രൊഫസർ, മലയാളം സർവ്വകലാശാല, വാക്കാട് പി.ഒ., തിരൂർ-676502 | 9447632727 | suneethatv@gmail.com